

Autor: Extravaganza Controverso

Skupina Rammstein byla založena roku 1994 v Berlíně šesticí Němců z bývalého Východního Německa. Ti časem fakticky vytvořili nový hudební žánr Neue Deutsche Härte (nový německý hard rock). V podstatě šlo o kombinaci hard rocku s prvky techna. Ač kapela ve svých textech využívá angličtinu, ruštinu, francouzštinu i španělštinu, nejčastěji užívá němčiny, čímž se stala typickou. Někteří lidé dokonce považují hudbu Rammstein za takový rychlokurz němčiny. Za dobu svého působení prodala kapela přes 45 milionů alb.

Nejvíce ji v tvorbě ovlivnili slovinští Laibach a to jak v hudebním smyslu, tak i designu loga. Ve skutečnosti jsou si obě loga a někdy i kompozice kapel neuvěřitelně podobné. Stejně jako u Laibachu bývají i u Rammstein jejich texty často inteligentní a vtipné, zabývají se neobvyklými, ale i seriózními tématy a používají literárních odkazů, narážek, slovních hříček, dvojsmyslů. Přesahují tedy obvyklou popkulturní banalitu.

Kapela se nikdy nevyhýbala „kontroverzním“ tématům, ať se již jednalo o násilí, sadomasochismus, hororové vize či různé interpretace. Narozdíl od svých rockových protějšků Böhse Onkelz si ale kapela nikdy nezadala s pravicí ani hnutím skinheads. Jsou prostě typickou německou kapelou, se všemi s tím spojenými klady i zápor.

Metapolitický význam klipu

28. března přišli kapela a režisér Specter Berlin s novým kontroverzním videoklipem *Deutschland*. Ihned se spustil poprask a na klip zareagoval mj. i Emmanuel Nahsho, mluvčí izraelského ministerstva zahraničí:

„Klip Rammstein využívající holocaust pro reklamní účely je hanebný a nemístný. Připojujeme se k mnoha hlasům, které volají po jeho okamžitém stažení.“

Proti klipu se vyjádřili také představitelé německé Ústřední rady Židů, kupříkladu její předseda Josef Schuster:

„Pokud by kapela Rammstein prostřednictvím nového videoklipu profitovala z holokaustu, bylo by to nevkusné a znamenalo by to výsměch milionům lidí, kteří během šoa nevýslovně trpěli a byli zavražděni často tím nejhrůznějším způsobem.“

Co je tak pobouřilo?

Osobně si nemyslím, že by židovským obcím až tak vadilo zobrazování holocaustu, vždyť sami pořádají mnohé akce s ním spojené – a to i komerčního charakteru. Vadí jim podle mě spíš to, že na holocaust nemají autorská práva a nemohou ho prodávat bohatým kapelám a filmovým producentům.

Německo dospělo po 2. světové válce do bodu nula a do svého nového počátku. Jednak bylo fyzicky zcela rozbité, vzpomeňme kupříkladu na město Drážďany, a krom toho byla jeho západní část rozdělena a na tři okupační zóny, časem sloučené do jedné velké americké. Okupace americkou armádou trvá (v určité formě) ostatně dodnes. (Vzpomeňme kupříkladu na slavný skandál NSA a její špionáž, na americké vojenské základny po celé zemi). Německo je zkrátka okupováno politicky, ekonomicky, strategicky i intelektuálně.

Po druhé světové válce byla v rámci denacifikace u Němců kulturně propagována sebenenávist (Selbsthass) a zúžení německé historie jen na holocaust. Zatímco Italové tak mohou hrdě vzpomínat na Římskou říši, Řekové na své řecké městské státy a Makedonci na Alexandra Velikého, celá **německá historie byla zredukována na jedno velké záporné znaménko**. Proto je obtížné o ní mluvit, psát a ještě obtížnější natočit o ní souhrnný propagační videoklip. V době cenzury a politického pronásledování lze tedy využít jen metafor a jinotajů. Zaprvé tak umělec unikne pronásledování a navíc své publikum kultivuje a nutí ho k zamyšlení. Textově odkazuje videoklip na slovinské Laibach a jejich zpracování hymny *Germania (Volk)*.

Sám kytarista Rammstein Paul Landers k tomu uvádí:

„Němci mají určitý problém. Dříve platilo Deutschland über alles – Německo nade vše. A dnes je Německo pode všechno. Úplné dno. Náš problém je, že si myslíme, že je Německo celkem fajn. Ale ve skutečnosti si to nikdo nemyslí. Všichni jsou v rozpacích, že jsou Němci a nefunguje tady žádná německá identita. Naším cílem je pomoci Německu, aby nebylo příliš patriotické jako Amerika, ale aby bylo vlastenecké a nemuseli bychom se za sebe stydět... Podle mého názoru existuje určitý typický německý charakter... Němci prostě mají něco, co žádná jiná národnost nemá. Byla by škoda, kdyby to zmizelo.“

Historické pozadí

Klip může méně inteligentnímu posluchači evokovat oslavu současného multikulturního Německa, ale není tomu tak. Ptáte se proč? Vysvětlím v následující recenzi.

Samotný videoklip začíná rokem 16 našeho letopočtu, kdy se císař Tiberius kvůli velkým nákladům rozhodl ukončit dřívější výpady proti germánským kmenům. Nařídil římské armádě, aby se stáhla z území Magna Germania a jako hranice Římské říše stanovil řeky Rýn a Dunaj. Věk barbarství ilustruje ukázka, v níž mladý barbar vyřezává a pojídá vnitřnosti římského vojáka. Kapela Rammstein je zde za římské vojáky. Dále následuje rychlý flashback v obráceném pořadí jednotlivých ukázek z historie, kdy se ke každé bude videoklip ještě vracet v drobném příběhu. Převrácení naruby je silným motivem celé ságy.

Celý středověk a veškerá německá historie této éry jsou zde shrnuty jen do války ozbrojenců na bitevním poli a obrazu mnichů pojídajících vnitřnosti z těla Germánie. Mniši poté upálí jedinou bílou ženu ve videoklipu jakožto čarodějnici. Pálí zde i knihy a tento motiv se opakuje i u sekvence ze 2. sv. války.

Následuje ilegální zápas dvou boxerů z konce 19. století za doprovodu nepostradatelných rammsteinovských ohňů a jisker, jak je známe třeba z videoklipu k *Sonne*. Zde se ale jedná nejspíše o alegorii sjednocení Německa v roce 1871 pod vedením „Železného kancléře“ Otto von Bismarcka. Bojovníci představují válku mezi Rakouskem a Německem.

Hned na to skok do Výmarské republiky a scéna z vězení. Déšť peněz nás navede na slabou poválečnou ekonomiku a hyperinflaci. Dochází zde k prolnutí různých časových období: boj ve věznici mezi policií se světelnými meči a demonstranty nejspíše znázorňuje budoucí nepokoje. Stejně kapela znázorňuje i krátké sekvence ze současnosti.

Před hořící vzducholodí Hindenburg v New Jersey se promenáduje skupina finančníků – ano,

těch finančníků, kteří Německu odmítli prodat helium a němečtí konstruktéři tak byli nuceni použít vysoce hořlavý vodík.

Nejkontroverznější složkou videa je následující pasáž z koncentračního tábora. Členové kapely v ní vystupují jako vězni. Na dvoře koncentračního tábora stojí čtyři a každý z nich symbolizuje jednu z obětí nacistického režimu: podle insignií jsou to svědek Jehovův, Žid, politický vězeň a člověk, který se dopustil rasového míšení. Holocaust nebyl tedy jen doménou Židů, jak se nás někdy snaží přesvědčit média. Jeden z vězňů čistí důstojníkovi boty, což má ukázat spolupráci a podlézavost některých vězňů. Za vězni míří k nebi rakety V2, snadno rozpoznatelné podle kolmého startu a typického šachování. Německá high-tech není ale oslavována jen v tomto momentu. Dojem ze scény ještě stupňuje pasáž, kdy zpěvák zpívá „Deutschland, Deutschland über allen“, což jasně odkazuje na starou německou hymnu „Deutschland, Deutschland über alles“.

Následuje ještě sekvence s RAF, Frakcí Rudé armády. Ulrike Meinhofovou hraje zpěvák Till Lindemann. Na současnost se tu ale objevuje jen drobný odkaz v podobě sochy Karla Marxe z Chemnitzu a protestů před ní. V roce 2018 v saském městě proběhla série demonstrací rozdělující německou společnost, při nichž proti sobě stáli lidé z hnutí Pegida a Alternative für Deutschland na jedné straně a antifašisté se zastánci EU na druhé.

Zato budoucnosti se videoklip věnuje důrazněji. Kosmonauti Rammstein jistě nejsou odkazem k prvnímu německému kosmonautovi Sigmundu Jähnovi. Kapela zde nemá totiž vesmírnou loď, v níž by cestovala do vesmíru, ale ponorku. Opět se zde pracuje s motivem inverze, kdy místo aby Německo expandovalo a pozvedlo se vzhůru k nebesům, potápí se do hlubin. V kombinaci s odkazem na zánik německého národa se ve videu rodí německo-černošští psi – nevybíravá narážka na migrační krizi a **velkou výměnu** obyvatelstva. Na konci videoklipu se Němci budoucnosti (opět ztělesnění kapelou) na pozadí velkolepého starého Německa, tj. monumentálních staveb, loučí s diváky a namísto dětí (nových Němců) drží ve svých náručích psy. Mrtvou Germánii pak v rakvi odesílají do vesmíru.

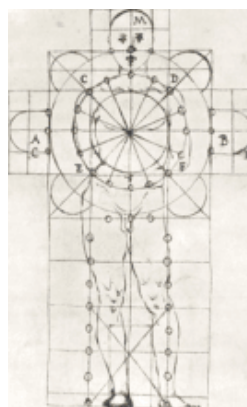
Hlubinný rozměr klipu

Hlavní hrdinka černošského původu **Ruby Commeyová** představuje ve videoklipu temnou duši Německé říše: nikoliv láskyplné soužití různých kultur v dokonalém mírovém multikulturním Německu, jak by asi očekával každý novolevicový aktivista, ale naopak neustálou válku, oheň a zkázu, průřez těmi nejkrvavějšími a nejděsivějšími událostmi Německa. V krvi a násilí nacházejí Rammstein esenci a duch německosti, proto zároveň Německo tolik milují i zatracují.

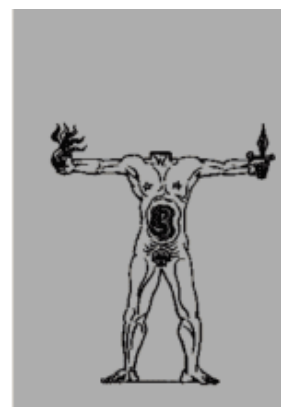
„Mé srdce chce Německo milovat a proklínat neb tvá láska, (Německa), jest prokletím i požehnáním.“

U Ruby Commeyové ještě chvíli zůstaneme. Herečka se narodila v roce 1991, tedy právě v roce sjednocení Německa, roce vzniku současného nového státu. To může být chápáno třeba jako odkaz na nástup temného věku (v doslovném slova smyslu). Že Ruby Commeyová představuje silně lunární, krvežíznivou ženu chaosu Kálí je patrné, i když zpívá s uřezanými hlavami členů kapely Rammstein nebo tančí na bojišti plném mrtvých mužů. Jedná se o zobrazení temného věku kalijugy a vítězství femininního temného principu nad mužským solárním principem.

Uřezané hlavy a samotný proces dekapitace v různých obměnách provází celý videoklip. Symbolizuje, že se děj „bezhlavě“ někam řítí bez jakékoliv kontroly a že zde chybí řád, ztělesňovaný mozkovým centrem. Ve starých malbách byl někdy společenský řád ztvárňovaný v podobě člověka. Horní vrstvy aristokracie, vyvolené samotným bohem či bohy v kastovním systému, ztělesňovaly hlavu člověka. S podobnou symbolikou, ale opačným magickým významem, pracoval i francouzský dekadentní spisovatel Georges Bataille. Jeho okultní řád Acéphale z řeckého ἀκέφαλος představoval anti-iniciační stezku, jak dokládá i symbolická grafika řádu obracející význam Da Vinciho figury Vitruviánského muže.

Francesco di Giorgio,
Antropomorfní plán
kostela (1470)

Acéphale, Georges
Batailleho (1936)

Kromě „velké“ historie Německa ale kapela na klip naroubovala i svou vlastní „mikrohistorii“: narážíme tak na hold žranici z videoklipu *Keine Lust*, jindy po slově *du* na začátku sloky zpěvák doplní ještě *hast*, pro připomenutí písně *Du hast*. Historické vykradení banky a létající peníze jsou zase gestem směřujícím ke klipu skladby *Ich Will*. Na jednom ze záběrů má Germánie křídla zpěváka Tilla Lindemanna ze skladby *Engel*. Závěrečné titulky zase obsahují skladbu *Sonne*.

Videoklip a píseň má být součástí nového alba Rammstein, které by mělo vyjít 17. května 2019.